

Spis treści

WPROWADZENIE	5
Czym różni się rozwód od separacji?	5
Co wybrać – rozwód czy separację?	5
Od czego zacząć?	5
Czy potrzebuję prawnika?	7
SEPARACJA.....	9
Czym jest separacja ?	9
Różnice między separacją faktyczną, a separacją sądową.....	9
Wniosek czy pozew o orzeczenie separacji? Ile kosztuje separacja?	9
Jakie wymagania formalne musi spełniać pozew o orzeczenie separacji?	10
Kiedy sąd nie orzeknie separacji?	10
Czy orzeczenie o separacji zawiera rozstrzygnięcie o winie małżonków?	10
Jakie skutki wywołuje separacja?	11
Domniemanie prawne pochodzenia dziecka od męża matki	11
Domniemanie pochodzenia dziecka a separacja	11
Czy w trakcie separacji można zawrzeć małżeństwo?	11
Obowiązki małżonków względem siebie w trakcie separacji.....	11
Czy w trakcie separacji małżonkowie mogą wrócić do nazwiska przed zawarciem małżeństwa?	12
Czy orzeczenie separacji ma wpływ na władzę rodzicielską?	12
Separacja a podział majątku	13
Kiedy dochodzi do zniesienia separacji?	13
Jaka jest opłata od wniosku o zniesienie separacji?	14
Separacja a dziedziczenie.....	14
Wspólne mieszkanie a separacja.....	14
ROZWÓD	16
Czym jest rozwód ?.....	16
Warunki formalne pozwu o rozwód.....	16
Czy małżonek może mi „nie dać” rozwodu?	17

Co zrobić, gdy nie znam adresu małżonka?	18
Co zrobić, gdy nie udało się ustalić adresu małżonka?.....	20
Czy mogę podać sądowi adres zagraniczny?	20
Jakie dokumenty należy dołączyć do pozwu?.....	20
Jakim opłatom podlega pozew o rozwód?.....	21
Czy można wnosić o zwolnienie od opłaty sądowej?	21
Do jakiego sądu należy skierować pozew o rozwód?	22
Rozwód z obcokrajowcem	23
Jakie są przesłanki rozwodu?	24
Jakie są zawinione i niezawinione przyczyny rozkładu pożycia małżeńskiego?	25
Kiedy rozwód jest niedopuszczalny?.....	26
Wina w rozkładzie pożycia	31
Treść wyroku rozwodowego a władza rodzicielska	33
Rozwód, a wspólne mieszkanie stron.....	34
Nazwisko po rozwodzie	34
Alimenty między małżonkami po rozwodzie	35
Od jakiej daty należy opłacać alimenty?.....	35
Kiedy można żądać alimentów od drugiego małżonka?.....	35
Alimenty w przypadku pogorszenia się sytuacji życiowej	36
Obowiązek alimentacyjny, a zawarcie nowego małżeństwa	37
Wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego.....	38
Alimenty na dziecko po rozwodzie	38
Przebieg postępowania sądowego o rozwód	39
Jak się rozwieść na jednej rozprawie?.....	40
Czy niestawiennictwo stron ma wpływ na przebieg postępowania?.....	42
Czy dziecko może być świadkiem w sprawie o rozwód?	42
Co to jest przesłuchanie stron?.....	42
Sprawa o rozwód i sprawa o alimenty	43
Rozwód a podział majątku	44
Skutki rozwodu	45
Jak odwołać się od niekorzystnego wyroku?.....	46
O co wnosić w apelacji?.....	46
UNIEWAŻNIENIE MAŁŻEŃSTWA	47
Co to jest unieważnienie małżeństwa?	47

Kiedy można wystąpić o unieważnienie małżeństwa?	47
Ile kosztuje postępowanie?	49
Jak wnieść sprawę?	49
O czym pamiętać w postępowaniu?	49
KOŚCIELNE UNIEWAŻNIENIE MAŁŻEŃSTWA	50
Rozwód kościelny (kościelne unieważnienie małżeństwa)	50
Gdzie sprawdzić, czy ksiądz miał delegację?	51
Czy można ustanowić pełnomocnika w procesie kościelnym i jak to zrobić?	51
Do jakiego sądu złożyć skargę o stwierdzenie nieważności małżeństwa kościelnego?	51
O co wnosi się przed sądem kościelnym? Jak sformułować wniosek?	52
Jak zwracać się do sądu kościelnego?	52
Czy muszę przedstawiać dowody?	53
Jakie dokumenty są potrzebne do złożenia skargi?	53
Co zrobić, gdy otrzymało się skargę małżonka złożoną w sądzie kościelnym? ..	53
Czy w sprawach kościelnych można powoływać biegłych?	53
Czy od wyroku sądu kościelnego przysługuje apelacja?	53
PRZYKŁADOWE SZABLONY DOKUMENTÓW	54
Wzór wniosku o separację	54
Wzór pozwu o separację	56
Wzór pozwu o rozwód bez orzekania o winie	59
Wzór pozwu o rozwód z orzekaniem o winie	63
PODSUMOWANIE	67

WPROWADZENIE

Niestety nie wszystkie związki małżeńskie są trwałe, niekiedy pomimo wspólnych starań, okazuje się, iż związek nie rokuje na przyszłość, a jego zakończenie wydaje się najlepszym rozwiązaniem. Małżonek, który chce prawnie usankcjonować istniejący między stronami stan rzeczy powinien wnieść sprawę o rozwód, ewentualnie rozważyć wystąpienie z wnioskiem o separację. Niniejsza publikacja ma na celu przybliżenie praw i obowiązków stron w postępowaniu rozwodowym, wymogi formalne pozwu oraz przebieg postępowania rozwodowego, a także konsekwencje uzyskania rozwodu przez strony.

Wszelkie porady, które zawarto w poniższym opracowaniu mają charakter informacyjny – nie stanowią one ścisłej porady prawnej, jak postąpić w danej sprawie – stanowią one wskazówki, co można w danej sytuacji uczynić i jakie mogą być konsekwencje takiego działania.

Stan prawny przepisów wskazanych w niniejszej publikacji to 01 lutego 2014 r.

Czym różni się rozwód od separacji?

Najpoważniejsza różnica polega na tym, że małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć małżeństwa, gdyż separacja nie rozwiązuje małżeństwa.

Co wybrać – rozwód czy separację?

Rozwód czy separacja – rozwiązanie tego dylematu zależy od dalszych planów życiowych. Jeżeli dopuszczamy możliwość ponownego zawarcia związku małżeńskiego to trafniejszą decyzją jest rozwód. Jeżeli mamy nadzieję, że małżeństwo mimo orzeczenia separacji ma szansę w przyszłości na wspólne życie, bądź zasady wiary nie pozwalają na rozwiązanie małżeństwa bardziej zasadna jest separacja.

Od czego zacząć?

Od czego zacząć – przede wszystkim od decyzji, czy chcemy rozwiązać małżeństwo albo czy chcemy orzeczonej przez sąd separacji.

Gdy jesteśmy pewni tej decyzji, nadchodzi czas na odpowiedź na pytanie: czy chcę orzekania o winie drugiej strony. Jeśli odpowiedź jest twierdząca, warto zastanowić się nad tym, jakimi dowodami chcę tą winę udowodnić i czy mogę liczyć na to, że rodzina lub przyjaciele zgodzą się być świadkiem w sprawie i złożą zeznania przed sądem. Osobistego zeznania świadka nie można zastąpić np. jego pisemnym oświadczeniem na dany temat. Świadek zgłoszony do sądu ma obowiązek stawić się na przesłuchanie. Za nieusprawiedliwioną nieobecność zostanie ukarany grzywną. Warto, zatem porozmawiać z potencjalnymi świadkami, czy zgodzą się zeznawać. Świadek, który nie zgodzi się zeznawać, a o którym wiemy, że ma wiedzę na dany temat może być powołany na świadka, jednakże strona, która go powoła ryzykuje, że świadek odmówi składania zeznań, a jeśli nie będzie miał takiego prawa, stwierdzi, że wie nic o sprawie. Warto pamiętać, że świadek ma prawo żądać zwrotu wydatków koniecznych związanych ze stawiennictwem do sądu oraz wynagrodzenia za utratę zarobku.

Jeżeli małżonkowie mają małoletnie dziecko, wówczas jednego świadka powinno wskazać się już w pozwie – jest to świadek na okoliczność, że rozwód nie jest sprzeczny z dobrem małoletniego dziecka. Rolą tej osoby nie będzie wypowiedanie się na temat przyczyn rozkładu pożycia małżeńskiego stron, ale okoliczności, czy dziecko wie o rozwodzie rodziców, czy emocjonalnie dobrze znosi tą sytuację, czy dobrze się uczy, jest zdrowe etc. Oznacza to, że tym świadkiem powinna być osoba, która zna dziecko i ma z nim kontakt. Osoba, która widuje dziecko raz w roku z okazji świąt, takim świadkiem być nie powinna.

Przykładowe pytania do świadka na okoliczność, że rozwód nie jest sprzeczny z dobrem małoletniego dziecka, które może zadać sąd:

- jak często Pan/Pani widuje dziecko Państwa X
- ile lat ma dziecko
- czy chodzi do szkoły, jak się uczy
- czy dziecko sprawia kłopoty wychowawcze

ZAPAMIĘTAJ

Świadek nie może kłamać – złożenie fałszywych zeznań przed sądem jest przestępstwem z art. 233 Kodeksu Karnego. Karane jest zarówno podanie nieprawdy jak i zatajenie prawdy. Świadek jest o tym pouczany. Pozew kieruje się do właściwego wydziału cywilnego Sądu Okręgowego.

Kto może odmówić składania zeznań:

- wstępni stron, czyli rodzice, dziadkowie;
- zstępni stron, czyli dzieci, wnuki
- powinowaci w tej samej linii lub stopniu
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia.

- czy dziecko wie, że rodzice się rozwodzą
- jak dziecko przyjęło informację, że rodzice się rozwodzą
- czy dziecko jest zdrowie, a jeśli choruje to na co
- czy dziecko ma dobre warunki mieszkaniowe.

Gdy wiemy już, czego oczekujemy i na kogo możemy w tej sprawie liczyć, należy zebrać dokumenty formalne:

- odpis aktu małżeństwa
- odpis aktów urodzenia małoletnich dzieci
- zaświadczenie o zarobkach
- dowód uiszczenia opłaty 600 zł albo znaczki sądowe w kwocie 600 zł
- w przypadku ubiegania się o alimenty – rachunki dotyczące kosztów utrzymania.

Czy potrzebuję prawnika?

Na pytanie czy potrzebuję prawnika nie ma jednoznacznej odpowiedzi – odpowiedź brzmi „I tak i nie”.

Argumenty przemawiające za odpowiedzią „nie”. Nie, dlatego, że wiedząc, czego się oczekuje i mając podstawową wiedzę z dziedziny prawa, zaczerpniętą np. z niniejszej publikacji, większość zainteresowanych będzie w stanie samodzielnie sporządzić pozew i wnieść go do sądu. Adwokat czy radca prawny nie złoży też zeznań za stronę, czyli strona przynajmniej jeden raz będzie musiała przyjść do sądu i złożyć zeznania. Wszystko, co powie pełnomocnik można powiedzieć samemu mniej lub bardziej trafnie.

Argumenty przemawiające za odpowiedzią „tak, potrzebuję”. Tak, dlatego, że w indywidualnej sytuacji, jeśli stan faktyczny jest bardziej skomplikowany, prawnik profesjonalista, jest w stanie sformułować wnioski pozwu bardziej odpowiadające potrzebom danej osoby i przytoczyć na ich okoliczność stosowne orzecznictwo.

Tak, dlatego, że sprawy o rozwód bądź separację wiążą się z dużymi emocjami i w takich chwilach trudno się skupić, aby zadać świadkowi czy współmałżonkowi trafne pytanie bądź wskazywać, że mija się z prawdą.

Tak, dlatego, że nie każdy ma odwagę, chęć, czy siłę, aby walczyć w sądzie o swoje prawa np. co do kontaktów z dzieckiem lub wysokości alimentów. Pełnomocnik, to ktoś, kto zrobi to za stronę. Pełnomocnika nie będzie krępowało negocjowanie wysokości alimentów, ani zadawanie świadkowi niewygodnych pytań.

Tak, dlatego, że pełnomocnik może towarzyszyć w sądzie przez cały proces i niekiedy sama jego obecność dodaje otuchy i zapewnia poczucie bezpieczeństwa, w tym sensie, że zagwarantuje, że nic z tego, co mówi sąd i do czego zobowiązuje (często zakreślając ściśle oznaczony termin) nie umknie uwagi.

Zapraszamy do zakupu pełnej wersji publikacji, dostępnej na stronie internetowej:

<http://www.zubkowska.pl>

Informacja o autorze:

Anna Zubkowska-Rojszczak - adwokat; uprawnienia do wykonywania zawodu uzyskała w 2008 r., doświadczenie zawodowe zdobywa od 2001 r. Absolwentka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Autorka licznych publikacji m.in. z prawa rodzinnego i szkoleń, które prowadzi od 2009 r.

Dzięki ukończonej z wyróżnieniem aplikacji prokuratorskiej z powodzeniem reprezentuje Klientów także w sprawach karnych.

Rozwód i separacja, kompendium wiedzy

Wydanie I

Stan prawny: 01 lutego 2014

Kancelaria Adwokacka Anna Zubkowska-Rojszczak

ul. Czartoria 1/8

61-102 Poznań

tel/fax: +48 (061) 855-24-05

e-mail: kancelaria@zubkowska.pl